

sőt — a királyé kivételével — sürgette, noha Polányi által kijelentette volt, hogy ilyesmirel szó sem lehet. Tehát a függetlenségi párt is „disan osztagotta a javadalmakat azok számára, kik a hatalmat támogatják”, vagy magyarul, akik a mandátumszerzésben és biztosításban hathatósan közreműködni képesek.

Harmadszor: A függetlenségi párt most uralomra jutván, az ezen pártból kikerült közoktatásügyi miniszter a tanítók helyzetének gyökeres javítását szóba sem hozza, hanem igen beszűkített keretben nemzeti adósságról, mely a lehetőség szerint fog törleszteni, beszél az „anyagi feltételek fokozatos létesítéséről”, és beszél a nagy akadályról, a kritikus pénzügyminiszterről. Tehát míg 13 év előtt a „600 frtos minimum” valószínűsége alacsony volt a függetlenségi párt szemében és a tanítók helyzetének gyökeres javítása sürgetőnek tekintett minden más existencia helyzetének javításánál: addig ma, midőn a többi existenciák már jelentékeny javításban részesültek, a függetlenségi pártból való miniszter nem siet kijelenteni, hogy a tanítók alacsonyabb környögésért mihamarabb teljesíteni fogja, hanem lehetőségről, fokozatosságról, kritikus pénzügyminiszteréről beszél. Persze ezeket a keserű pirulákat jól körültekintve egy halom ócska frázissal és a tanítóság — tapsol neki.

Már most az előzményekből levonhatjuk a következőket: ridig kiméltelenséggel, frázis nélkül:

Akkor a függetlenségi párt abban a hitben volt, hogy hatalomra egy hamar úgy sem juthat és így felelőség nélkül ígérhet a tanítóságnak minden szepet és jót. A tanítóság a maszagot bevette és — belső lelki vonalza szerint is — nagyobb részt a függetlenségi pártéhoz csatlakozott, kivételt magá sokszor anyagi károsodásnak és üldözöttségnek és nagy mértékben hozzájárulva a függetlenségi párt győzelméhez.

Most pedig, hogy a függetlenségi párt kormányra jutott, a tanítóságnak tett ígéretek el vannak felelvé, el vannak tetmetve. A függetlenségi párt a tanítósággal szemben azóta sem tartotta meg, amit ígért, mert igenis 13 év alatt megszavazott egy csomó fizetés javítását, segített az ország pénzéből „dis javadalmakat szétosztani azok számára, kik a hatalmat támogatják”, míg a tanítóságról szepen megfeledkezett. A függetlenségi közoktatásügyi miniszter szavai szerint pedig a tanítóság ezután sem számít hat helyzetének gyökeres javítására, sőt még csak szerény kérelmeket teljesítene sem.

A tanítóság most még tapsol. De majd kinyílik a szemé és be fogja látni, hogy fölfelé hibába keresi érdemeinek kezelettségét elismerését, munkájának tisztességét dicsőítést: be fogja látni, hogy ezt lefelé kell keresnie, a népnél, amelynek a tanító főszerepe a dító kulturumunkájára szükség van és amely ezt a munkát kész lesz erkölcsi és anyagi elismerésben részesíteni.

Ki az, akit mindig becsapnak? A tanító!

És ki az, akit még mindig hisz? A tanító!

Szemle.

Személyes ügyben.

A „Függ. Magy.” c. lapnak Sassi Nagy Lajos úr egy nyomorúságos vasárnapj tanügyi mellékletet tákol össze, melynek az a célja, hogy a tanítóságot betereje az előfizetői akolba. Azonban Sassi úr haszaltan erőlködött, haszaltan akarta a tanítóságot egy csomó „nagynevű” munkatársal elszédíteni, haszaltan akart világrengető „eszmével” feltűnni, a seft nem akart sehogya menni, úgy hogy egyszer már meg is kellett szüntetni a „közoktatásügyi”-nek nevezett mellékletet, mely nem egyéb silány frázisok lerakati helyénél.

Most Sassi úr úgy akarja fölvirágoztatni a seftet, hogy egyrészt a legutalatosabb nyelvgyakorlatokat, végezi és végezteti az új közoktatásügyi miniszter körül, másrészt meg adáz mūdūhvel támad azokra, akik nem akarnak részt venni az ő bálványimádásában és akik a tanítóságot becűltes nyiltssággal fölvilágosítják arról a szemfényvesztő játékról, melyet vele a Sassi-féle frázisösök űznek. Ebből az okból tapsad neki az „Új korszak”-nak és nekem, e lap szerkesztőjének.

Két dolog fáj Sassi úrnak, vagy hasonló kaliberű munkatársának. Az egyik az, hogy én nem vagyok hajlandó Apponyit imádni, mindaddig, míg csak hangzatos frázisokat hoz közoktatásügyünknék és a tanítóságnak; és kartársaimat is övom attól a deliriumos örömmamortól, mellyel a kikéltőt tanítóvezérek el akarják altatni a tanítóság jogos és sürögős követeléseit. A másik meg az, hogy ki-méletlenül ostorozom azt a téves irányt, melybe a tanítói közéletet egynemű kikéltőt vezérnek rövidlátása, hiúsága, önérdelbajlászata és nagyravágása sodorta.

E miatt való fájdalmában Sassi úr először is szörnyű nagyot akar rajtam rugni, kimondván, hogy haladó párti vagyok. Hát ez a rügés engem nem talál el. Haladó párti nem voltam, nem vagyok és nem leszek, pártpolitikát ebben a lapban nem folytatók, hanem szolgálom a tanítóság igaz érdekeit, nem tekintve se jobbra, se balra. Igazán örültnék kellene lennem, ha egy gyászosan kimult, tehát nem is létező pártot akarnék szolgálni. Fából vas-karikák! De azok, akiknek a mérhetetlen hiúságára ráta-postam, a logikával nem törődnek. Ismerem őket. Calumniare audacter!... ez az ő elvtük. Maguknak taptos szerzeni, ellenfeleiknek piszegetni... minden áron, még hazugság árán is: ez az ő taktikájuk és együttal nemes életcéljuk.

Az már azonban igaz, hogy én a közoktatásügyi minisztertel nem vagyok örögdadgató, mert sem ő, sem pártja 13 év óta komoly akciók ki nem fejtett a tanítóság érdekében, sőt teljesen megfeledkeztek 1893. évi fogadalmukról. (L. lapunk más helyén!) Ezért övom a tanítóságot a korai örömmamortól, a frázisokban való bizakodástól, ezért mondom, hogy meg kell még várnai a tetteket. Ezért mondom, hogy programot várunk és nem frázisokat. Erre aztán kioktat a „F. M.” bölcse, hogy „naiv ember ön, szerkesztő uralm, hiszen a kormányok programjukat a parlament előtt szokták elmondani, talán ezt ön is tudja, hanem pedig a miniszteri tisztviselőket előtt, akik alárendeltjei a miniszternek... stb.”

Tehát naiv vagyok. Sebaj, azért én mégis úgy tudom, hogy a miniszternek el-

mondják programbeszédjeiket választói gyűléseken, kaszálóban, pártvacsorákon, sőt minisztertanács tisztviselői kara előtt is, melynek tagjaiban munkatársak a tanítók; munkatársakat, akiket néha célszerű tájékoztatni a rájuk váró munka felől. És igenis, Apponyi is kijelentette, hogy a tanítókat munkatársainak tekintti. És igenis a tanítók előtt és a tanfelügyelők előtt — akik pedig szintén alárendeltjei — már ő is nyilatkozott programjainak egyes sarkalatos pontjairól és pedig épen azokról, amelyek minket legjobban érdekelnek.

Nevezetesen a tanítókülönöségnek megmondta, hogy a fizetésjavítást csak fokozatosan és csak a pénzügyminiszter által megszabandó mérték szerint fogja megvalósítani és nem úgy, amint azt a függetlenségi párt 1893-ban a képviselőházban megígérte: sürögően, csak kérésben, a 600 frtos minimumot gyökerezésnek tekintve, minden más existencia javítását megelőzőleg!

A tanfelügyelők előtt pedig kijelentette, hogy főn akarja tartani a „tanszabadság” elvt, vagyis a mai nyomorúságos felekezeti tanítóképzést és a nyomorúságos felekezeti népoktatást, rosoldado-iskolakkal, 150 gyermek osztályokkal és éhező felekezeti tanítókkal, akik alárendelt szolgálói a papnak és minden csip-csup helyi nagyságnak.

Övatosan, frázisokba bukólva mondta mindezeket a miniszter, de mondta és akit a csillógó frázisok el nem kápráztatnak, aki tud józan kritikával olvasni: az már ismeri a miniszter programjainak minket legjobban érdekelt pontjait. Ime, te hát még sem kell várnunk, míg a miniszter, úr a parlament előtt fog nyilatkozni!

De a miniszter-bálványval szemében elkövetett felségstílnés jól jónak fáj a „F. M.” jeles stílisztájának amit a nyelvészkedő és mandátum fájdalmak tanítóvezérek körül irtnak. Úgy látszik, elevenre talált ez a kegyetlen, de szükséges és halaszthatatlan kritika. Sassi úr, vagy mandátumfájdalmas munkatársa, kijelenté ugyan, hogy ezzel az Országos Bizottságot, a tanítóságot martam meg. De ez a fogás igen ügyetlen fogás, mert az a pár ember, akit a mandátumfájdalmas urak beugrattak a mandátumkoldulásba, még nem az Országos Bizottság, az az alázatosan előszobázó deputáció — hála Istennek! — még nem a magyar tanítóság. A magyar tanítóság igenis be fogja látni, hogy igazam van, mikor azt állítom, hogy a tanítóság ne könyörögjön magának politikai szerepet azoknál, akik a tanítót még mindig csak a „töltés” szerepében tudják elképzelni, hanem szerezzen magának befolyást a népnél, a néperdekek radikális szolgálása által. A mi érdekünk nem a züllő középosztályával azonos, hanem a föléltető népevel.

Végeztem kellene már. De egy egészen személyes támadásra is legyen szabad még kitérnem. Azt mondja Sassi úr — vagy méltó fegyvertársa — „mikor a korrupció dühöngött, Somogyi uram hallgatott, most, amikor tisztul a levegő, most kezd kiabálni, hogy borúl”. Hát midőn én e lap élére álltam, előre tudtam, hogy sok röpök támadást kell majd eltűrnöm és föltettem magamban, hogy hidegvérrel fogadom a sértett maganérdék legpiszkosabb kitérésait is. De azt nem tettem föl magamban, hogy a tények rosszakarattú, szándékos elferdítését is szótlanul fogom tűrni. És így konstataciónom kell a valóság érdekében,

ban egy napi tartásdíj 3 K, kétszemélyes szobában 2 K 40 f, a közös teremben 2 K. Az egyesület könyvtárában 2370 kötet könyv van. Tagul jelentkeztek forduljanak Lázárné Kasziner Janka pénztároshoz, Budapest, István-út 93.

Főváros.

Szűnidei gyermektelepek a főváros területén. Szomorú látvány az, mikor a szűnidei gyermektelepek számára a sok vézna, sápadt gyermek közül kiválogatják a legvéznőbbakat. Hogy iparkodik mindannyi szülő, hogy a maga kis nyápic gyerekeit bejuttassa az ígért földjére! És milyen leverték azok a kis fiúk, lányok, akiknek számára nem jut hely! Pedig bizony ráferne ezekre is, szegényekre, egy kis jó levegő, egy kis szabad mozgás a szűnidejében!

Nem lehetne módot találni a kisorzolt gyermekek nyaralására? Azt hiszem, igen. A főváros több iskolája olyan helyen fekszik, amelynek bőven van szabad levegője, játszásra való tágas térsége, kiránduló helye. Így például az Istenhegyen, a Lipótmezőn, a Naphegyen, Kelenföldön, Rákotfalván, a Szent László-úton, a Hermina-úton, a Zúglóban, a Városmajorban, a Zuglótéren, a Hídegkúti-úton, a Budakeszi-úton stb. — Nem lehetne itt a pesti oldal belső területének poros, bűzös bérkaszáryaiban, senyvedő szegény gyermekeket a szűnidejében nyaraltatni? Talán lehetne. Az említett iskolák mindenikében egy-egy felügyelő nőt kellene alkalmazni. (2 hónap = 200 kor.) A közúti vasúttársaság (a gazdag és hatalmas!) reggel és este rendelkezésre bocsáthatna egy ilyen iskola számára 1—1 kocsi, amely a belső terület bizonyos pontjairól az ott összegyűlt gyermekeket reggel 7-kor kiszállítaná az illető iskolába, este 7-kor pedig vissza. Szabadnapos kocsivezetők 2—2 koronáért elvégeznek a munkát, a kocsiszállatlátóját a milliomos társaság elengedhetné. (A vasár és ünnepnapok leszámításával 50 nap a 2 kor. = 100 kor.) A gyermekek vinnének magukkal kenyeret és kapnának délelőtt és délutáni uzsonnára egy-egy liter tejet (50 gyermek a 10 fillér 5 kor., 50 nap alatt 250 kor.) Délben kapnának egyszerű egészséges ebédet (egy jó nagy tányér zöldségfélék egy kis hússal, amit az iskola-szolgálat készítethet el a 16 f. = 8 kor. 50 nap alatt 400 kor.) Egy-egy ilyen telepen a fentírtak költsége tehát körülbelül 1000 koronába kerülne, de a 8 hét alatt esetleg 2 csoport vehető igénybe (mint a szűnidei gyermektelepeken) és így egy gyermek 4 heti nyaralása 10 koronába kerülne. Akadna olyan is, akinek szülei ezt az összeget, vagy ennek felét, szívesen meg is fizetnék.

A gyermekek pedig reggeltől-alkonyatig a felügyelő (v. felügyelőnő) őrzete alatt játszanának, ugrándoznának a szabadban, kergetnék a tarkászárnyú lopekt, fára másznának, virágot szednének, boldogok volnának és csak este térnének vissza a bérkaszáryák bús világába.

Lehet, hogy ez kivihetlen ábránd. De hátha nem az? Hátha meg lehetne valósítani, vagy legalább megpróbálni? Dr. Bárczy István tanácsnok úr, aki már oly sokat

tett a fővárosi gyermekekért, szaporítaná sikerült alkotásainak számát, ha ezt az ábrándosnak látszó tervet megvalósítaná! (R. S.)

Külföldi szemle.

□ Munkások iskolai javaslata Angliában. William Thorne képviselő a brit munkás-szakszervezetek nevében a következő iskolajavaslatot terjesztette be az alsóházban:

„1. 1907. január 1-től fogva az összes állami támogatásban részesülő elemi iskolák a kerületi és községi helyi hatóságok felügyelete alá állítatnak.

2. A helyi tanügyi hatóságok felhatalmaztatnak előkészületeket tenni a magán- és felekezeti iskolák megvételére vagy kibérlésére oly feltételek alatt, melyek a kultuszminisztérium jóváhagyásától függenek. Ha a helyi hatóságok és az ily iskolák vezetősége nem tudnának megegyezni, úgy a helyi hatóságoknak új iskolát kell felállítaniok, mely esetben a felekezeti iskoláktól az állami támogatás megvonatik.

3. Az összes államilag támogatott iskolákban világi legyen a tanítás; tantótok és hivatalnokai nincsenek felekezeti vagy teológiai vizsgáknak alávetve.

4. A helyi hatóságok kötelesek közép- és szakiskolákról is gondoskodni; továbbá a tehetséges tanulókat elengedő ösztöndíjakkal támogatassák, hogy az egyetem végzettség zavartalanul folytathassák tanulmányaikat.

5. A helyi hatóságok gondoskodjanak az eszközökről, melyekkel a tantótok szakmivétségüket tökéletesíthetik.

6. A költségeket, melyek a törvény végrehajtására szükségesek, a központi kormány fedezi.

7. Minden helyi hatóság köteles a tanulóknak legalább egyszer napjában ebédet adni.

8. Minden helyi hatóság köteles az elemi iskolákat látogató gyermekek magasságát, súlyát, mellbőségét megállapítani és erről első jelentést még 1906. december 30. előtt a kultuszminisztérium elé terjeszteni.

9. Minden helyi hatóság alkalmazzon egy vagy több orvost, kiknek köteleességük a gyermekek megvizsgálni és a betegetek gyógykezeli.”

□ Roosevelt köztársasági elnök az amerikai tanítószághoz. A „Népmivvelés” írja, hogy Roosevelt elnök az Egyesült-Államok tanítóinak közgyűlésén ezeket a szavakat intézte a 20.000 fős tanítószághoz: A tanítósg a maga munkájával az egész világot adósává teszi... Hogy az E. A. Egyesült-Államoknak egyetemes és egyformán gondolkodó lakossága van, ez jórészt a tanítók munkája és a tanítók dicsősége... Kevés olyan törekvést ismerek, amelynek nagyobb igazsága lenne, mint a népmivvelő munkának jobb díjazása és a tanítói fizetéseknek a mainál jóval magasabbra való emelése... Azt a tényt, hogy a tanító a maga életével az ifjúságnak ideális példát nyújt, annyival nagyobb szolgálatnak értékeli az ország, amennyiben ezt az ideális példát nemcsak szóval hirdeti, hanem a maga életével a gyakorlati mintát meg is mutatja... Az igazi ideálók tisztelete csakis a tanítósg együtt munkálkodásával érhető el... Megszívlelésre méltó még ez: „Ne

feledjék, uraim, hogy a mindennapi életben a legnagyobb feladat teljesítése gyakran azoknak jut osztályrészül, akik a nyilvános életben nem is szerepelnek.”...

□ Anthony B. Zsuzsanna halála. Az amerikai feminista mozgalom legöregebb vezetője Rochesterben meghalt. Legutóbb az 1904-ben rendezett berlini női kongresszuson szerepelt, ahol a nyolcvannégy esztendősné matrona nagy feltűnést keltett agilis szereplésével. Anthony Zsuzsanna 15 éves korában tanítónő lett és eleinte a tanítónők egy-egy erkölcsi helyzetének javítása érdekében — buzgólkodott. 1848-ban volt a híres seneca-falls-i gyűlés, amelyen első ízben követeltek politikai jogokat a nők részére. Ennek a gyűlésnek hatása alatt Anthony Zsuzsanna agitálni kezdett az emancipáció érdekében. Amikor először szónokolt nyilvános gyűlésen, lehurrogtak. Az újságok megtámadták, barátai elfordultak tőle, még a templomi székéről is ellene prédikáltak. Ő azonban nem törődött a gúnyjal és a támadásokkal, hanem fáradsáhtalanul folytatta agitációját. Az Egyesült-Államokban alig van olyan város, ahol ne szónokolt volna. Fáraozásait végül sikerrel járták és ha a nőemancipáció oly nagy eredményekre mutatott rá Amerikában, abban bizonyára a legnagyobb része Anthony Zsuzsannának volt. Amennyire támadták és ócsárolták eleinte, annyira tisztelték és becsülték később. A csodálatos asszony hetvenedik és nyolcvanadik születésnapját valóságos nemzeti ünnepként ülték meg. Amikor 1904-ben a berlini nőkongresszuson járt, a kongresszust követő ünnepi fogadtatáson ezekkel az érdekes szavakkal fordult a német eszázárnéhoz: „Az ön eszázán éppen olyan jó ember, mint a mi Roosevelttünk. Mondja meg neki, hogy adja meg a nőeknek a szavazati jogot, mely isteni és emberi jog szerint éppen úgy megilleti őket, mint a férfiakat. Halála az európai asszonyok között is ószinte részvétet keltett.

(N. N.)

Irodalom.

II. Pázmány Péter és II. Kossuth Lajos. A Lampel—Wodianer-cég kiadásában megjelenő „Irodalmi Értésítő” a 6. kö. kiadványait szokta megismertetni a tanítószághoz. Többnyire elég tárgyilagosan, komolyan, kerülve a vásári bódosok izertlen reklámstílusát. Ez természetes is, mert a kiadó cég maga is igen előkelő színvonalú áll, azután meg ezeket a szolid, reklámlickeket (nyílt tiltó árunk el!) maguk a szerzők szövegték irni. Nincs ebben semmi ellétni való, hiszen manapság meg a jó bormak is kell csegr.

Azokban a derék „Irodalmi Értésítő” legújabb számban némileg eltér tisztes hagyományaitól. Ugyanis az egyik olvasót könyvet ismertető cikkben egyebek közt ez a mondat olvassuk: „Ez talán első érdeme (már mint a könyvek) az a szépen hullámzó és tisztán csengő magyar nyelv is, melyhez hasonló szépséggel Pázmány Péter és Kossuth Lajos óta még senki sem írt.”

Hát hiszen szép dolog az önértet, nagyon szép dolog. De nekem úgy rémlik, mintha Pázmány Péter és Kossuth Lajos óta (ez

a két férfit egy időben élt és irt) valami Mikés Kelemen nevű bűjösöd deák, aztán holmi Faludi Ferenc nevű versfaragó, Vörösmarty Mihály nevű poétakodó táblabíró, egy Petőfi Sándor nevezetű kóbor szónász, egy Arany János nevű falusi nótárius, valami Tompa Mihály névre hallgató tiszafelelő úr, egy Jókai Mór nevű papírosfogazatos és holmi Gárdonyi, Baksa, Mikszáth nevet viselő firkász népség is irt volna egyet-mást magyarul. Mondom, ez nekem csak úgy rémlik, de bizonyosan nem merem állítani. És ha van is valami a dologban, ha az illetők irtak is valamiképp magyarul Pázmány Péter és Kossuth Lajos óta: az az egy bizonyos, hogy olyan szépséggel nem irtak, mint az idézett önéletrajzi szerzője.

És még egy dolog bizonyos. Az, hogy nagyon csekélyre becsüli a tanítóság józan ítélő képességét, aki ilyen maszlaggal akar magának kuncsaftokat fogni.

== **Az ollózást üldözik.** Lapunk 3. számában „Szarka tempó” c. cikkünkben egy konkrét esettel bizonyítottuk, hogy milyen lelkiismeretlenül „írnak” nálunk némelyek tankönyvet az olló segítségével és hogy milyen felületes némely hivatalos bíráló, aki az ilyen „írást” nem veszi észre. Azonban vannak komoly bírálók is. A „Hivatalos Közöny” ez idei 9. számában Bittenbinder Miklós bíráló kimondja a bírált könyvről, hogy „kevés benne az eredetiség, mert az alapvető részek igen gyakran csak egyszerű fordítások német tankönyvekéből, amit a szerző magában a könyvből meg sem mond, csak szajkajelentésben emlékeztek meg egyésmásik „forrás”-ról. Ezt az állítást a bíráló mindjárt bizonyítja is vagy két hasábnyi összehasonlítással. Az olóval működő „íróknak” tehát jó lesz vigyáznia!

== **Munka és játék** címen új havi folyóirat indult meg Teleki Sándor gróf és Güttenberg Pál szerkesztésében. A folyóirat a magyar ifjúság technikai nevelését akarja szolgálni. Erre a lapra igazán nagy szükség van. Az új népiszkolai tanterv és utasítás a kötelező tananyagok közé sorolja a kézügyesség tanítását. Ez a tanterv eddig a képzőkben is el volt hanyagolva s így a tanítók igazán rászorúlnak a gyakorlati útmutatóra. Főleg ezt a célt van hivatva betölteni az új folyóirat s épen ezért szívesen hívjuk fel rá olvasóink figyelmét. A lap minden egyes közleménye a munkaszerepre való nevelést propagálja, de a munka mellett a játékok is kultiválja. Közleményeiben Bíró S. kortársunk egy természetrajzi kirándulást ír le; T. S. a játszótérrel felállítását sürgeti; Dr. Papp S. a biológiai gyűjtésről ír. Bugac az „Beszélj a földdel” című közleményében a kirándulások érdekében bírólánsz. A tanuló laboratoriumi munkásságáról szóló cikk felveti a kérdést, hogy a természetudományi tárgyak igazán sikeres tanítása megkívánja-e, hogy a tanulók maguk is aktív részt vegyenek a tanítás munkájában és által, hogy az egyes tárgyak természetének megfelelő laboratoriumi munkákat végezzenek? Egy másik cikk számtani és mértani feladatokat ad a népiszkola és gazdasági ismétő iskola köréből. Végül számos apróbb közleményt ad a lap, melyekben a „műhelyi élet”-et ismertetik s bemutatják a szármolysejé készítését (famunka) és egy faluépítést

(agyvámunka.) Ezekből is látható mennyire hézagpótló ez a lap. És megjegyeznünk mégis van. Több cikket a gyakorlat köréből, és nagyon keveset az elméletből! Az elméletet nagyon szépen irta meg az utasítás; ellenben gyakorlati utasításaink nincsenek; a gyakorlat közben szerzett tapasztalatokról még nem számolt be senki sem. Tegye meg ezt a Munka és Játék. A lap kiadója Tarczali Dezső (Bpest, VI., Andrassy-út 21), aki műhely és szertári ügyekben szívesen tájékoztatja előfizetőit. A lap előfizetési ára egész évre 8 korona.

Lapszemle.

== **Gazdasági ismétőliskolák.** Van vagy 50 mintaszerű gazdasági technikára szoktató ismétő iskolánk. Ezek az ő virágzó kertjeikkel, faiskoláikkal, ahol gyerekek százaai és ezrei gyakorlati munkában sarjadtak, eleven példái annak, hogyan kell ezután produkálnia a magyarnak és e példa szerin szerte hatni fog. A fiatal intézmény felé reménykedve nézünk, mert népünk millióinak gazdaságtéchnikai iskolázására ez az első komoly kísérlet.

Van az angoloknak egy éven politikusk, Jesse Collingsnak hívják, (a minapi választási kavarodásban, mint Chamberlain dárda alá emeltek) egész életén keresztül a nép fátalságának gazdasági neveléséért küzdött; örök ideálja volt a kertészkedésre épített elemi iskola; a munkásember boldogulását érintő jelszava pedig közzsájon forog: „one acre and one cow” (egy acre és egy tehén) s. i. egy két harmad hold terület és a hozzá való tehén már elég volna arra, hogy szegény ember a maga családja fenntartásához kellő kertgazdasággal üzzön. Ezzel szemben néhány magyar tanítóra valósigos kis latifundium van bízva, csodát is művel a földjén: munkára szomjazó rajajával, amiről volt módunk megjegyezni: de van aztán kétezer olyan, akinek se földje, se berendezése. Ahhoz, hogy a rájók bízott fiúkat gyakorlati gazdaságba avassák, a legelőbbjüknél nincs egybe, mint egy anthológiászerű olvasókönyve, melyből versben és prózában szép dicséretet olvashatja a földmivelési életnek.

Kétezer olyan iskolának a szervezése, melyben a földmivelési életideálja lesz a serülő fiataloknak a lelkebe rajzolva, az maga nagy cselekedet; ennek marandó gyümölcsét akkor látók, ha egy-két holdnyi területen módot adhatnak a tanítónak, hogy növénydeikeivel gyakorlati gazdaságot is folytasson. Ezt a csodát, hogy miképp válthatnók valóra rövid egy néhány év alatt, azt egy következő alkalommal írjuk meg. (Munka és Játék 1. szám.)

Szerkesztői üzenetek.

Vukovár. Köszönjük. — **K. K.** a kiadó, mire el mag jelenik, már teljesítette kívánságát. A nagy buzgalomért köszönet! — **S. S.** Sajnáljuk, de ragacsodunk kell korábbi kijelentésünkhöz. Hasábkora menő ellenbírálatot a saját — teljes jóhiszeműséggel megírt bírálatunk ellenében — nem közhelünk, még üzleti érdekből sem. Ténybeli cáfolatoknak azonban szívesen tért engedünk. Amit

ön ír, az túlfolyólag szóharc és nem cáfolat, részben pedig ön-entellen gúsmérése a bírálatban emelt kifogók ok jogosságának. Minthogy kollega úr rövid énybelli cáfolatot írni nem hajlandó, kénytelenek voltunk cikket tisztelettel visszaküldeni. — **Sz. Gy. Nyírbátor.** Sok szerencsét a szerencsés kimenetelhez! — **B—egy G. I.** Loveló örvendetes bizonysága annak, hogy vannak már magyar tanítók, akik nem akarják fölhívni várn a sofa el nem jövő áldást, hanem azt vallják, hogy a tanítóságnak olyan lesz az anyagi helyzete, amilyent magának radikális föllépés ki tud küzdeni. — „Csak minél kiméltetlenebbül, ki az igazsággal!” mondja ön, láthatja, hogy aszerint eszelésünk. „Lesz pártoló, mert a tanítóság pehara csordulig van keserűséggel” — biztat bennünket tovább; há! ebben most már nincs is okunk féltkedni. Szép gondolatokkal télt levele megérdemelné a nyomtatást, de... Ön ezt a lapot dicséri és nálunk az ilyenet nem szokás nyomtatni. Egyébiránt köszönjük szépen 2. B. sorát szívesen járjuk. — „l. K.” terjesztését közzságnel vesztük, mutatványzatokat szívesen küldünk. 3. Levelebből következtetve. Ön teljesen önálló ídelti embri és ezért naplepot nem ajánlunk. Ha és eddig megrendelték közül egyik sem felett meg gondolkodás-móddjának, sziveskedjék a postahivatalban levő jegyzék alapján az összes magyar naplókoból mutatványt kérni és aztán közülük azt kiválasztani, amely legjobban megfelel. — **Ca. K.** a közölt címekre a mutatványzatokat elküldték. Köszönet. — **H. M.** Kívánságát, sajnálatunkra, nem teljesíthetjük. — **Zs. F.** Ne felejtse bennünket! Ha az árt kimondtuk, ki fogjuk mondani a b-t is. — **G—A. G.** Mi a lapot pontosan küldjük; máttus lesz a hiba. Az elmaradt számot újra postára adtuk. — **T. L.** Hogy a tanítóság várjon és türtőztesse magát, mert most előbb a haza jön; ez a legiresebb frásis, vagy ha úgy tetszik a legtekődebbébb hülyeség. Mert mi a haza? Talán a magánosok és főpapok kezén levő föld? Vagy vállalkozók azon összesége, mely magát egy csöppet sem túrtúrta, sürgött a beruházásokra számtalosszeg folyósítását és újabb beruházások megszavazását? Vagy a részvények árfolyama, melynek emelkedését mindig a intézkedésekkel kell előmozdítani? Vagy a még kelégtelen Herbertek érdeke, akik számára hivatalokat és huzakörakat kell teremteni? Nem, ez mind nem a haza. A haza a magyar nép összesége. És ha ennek a népnek, tehát a hazának, leghasznosabb szolgái, a néptanítók, nyomorognak és az egész népre, tehát az egész hazára, óriási nagyfotóság munkájukat emiatt nem végezhetik jól? Nem akkor igenis sürgősen és gyökéressen segíteni kell a bajukon, mert a néptanítóság is egyik tagja a hazának és amig egy tag — még pedig fontos tag! — beteg, nem lehet addig egészséges maga a test sem! — Egyébiránt sajnáljuk, hogy ön családót bennünk és nem helyesli irányunkat. Mi azonban más útra nem térünk. — **S. Gy.** Hogy mennyi az előfizető? Kiseb indiszkrét kérdés még jó baráttól is. Egészen feladat nélkül még sem hagyjuk kérdését. Előfizető több van, mint némelyek szeretnék és kevesebb, mint annyit az ügy érdekében mi szeretnénk. — **K. Nyírbátsádkör.** — Nagyon kívántsónak és nagyon fontosnak tartjuk, hogy a tanítóság megkapja a féljegyvel való vastti utazás kedvezményét és minden erre irányuló agítációt helyeslünk. De hogy ezen kedvezmény elnyerésért indittassék „nagyszabású agitáció”, ezt nem látjuk indokoltnak. Nagyszabású agitáció a tanítói frészek oly mérvű javításáért kell indítani, hogy a tanítónak legyen pénze utazni; továbbá azért, hogy azok államosíttassanak. Ha a felekezeti tanítóbból állami tanító lesz, ölébe hull a féljegy igazolvány. De ha addig is meg lehet szerzeni ezt a kedvezményt, hát ez is megér 10—20 koronát.

Kiadó és lapfajtájados:
Somogyi Béla.

Kiadói értesítés.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter 1905. évi június hó 10-én kiadott rendeletével életbe lépő új népiskolai tanterv és utasítás szükségessége tette, hogy tankönyvkiadványaink egy részét átdolgoztassuk.

A kor követelményeit magában foglaló miniszteri utasítás és tanterv kívánásai előtt nem zárkóztunk el s igyekeztünk is annak mindenben megfelelni.

A szerzők legjobb tudásukkal, bő séges tapasztalataikkal vállalkoztak arra, hogy általánosan kedvelt könyveiket az utasításnak és a mai igényeknek megfelelően dolgozzák át. **Ezzel azt kívántuk elérni, hogy azon intézetek, melyek könyveink régi kiadásait használták, az új kiadást is szívesen fogadják és megfektassák.**

Tartalmuknak megfelelően változtatunk könyveink külalakján és nyomdai kiállításán is. **Szép fehér papíron, könnyen olvasható új betűkkel, tartós kötésben** állítottuk elő ezen új kiadás tankönyveinket, azonfelül számos a szöveg közé nyomott képpel bővítettük, mellyel szintén emelni kívántuk a könyv értékét. **A természetrajzi és földrajzi könyveket azoknál színes képekkel, az utóbbit még színes térképekkel is vonzóbbá és kedvesebbé tesszük a tanuló ifjúságnak.**

Mindenze változtatások dacára a könyvek árát nem emeltük fel. Örömrünk szolgál mindent szíves tudomására hozni a mélyen tisztelt tanítói karnak s hisszük, hogy nemcsak azon intézetek vezetői veszik ezt örömdetes tudomású, kik e könyveinket eddig is használták, hanem az új tantervnek megfelelően páratlan tankönyvek bevonulása oda is, ahol eddig valamely okból még nem voltak bevezetve.

Röviden felsoroljuk azon könyveink címeit, melyek új kiadásban már megjelentek és akadálytalanul használhatók:

Schön J.—Trajter K. (Magyar nemzeti abc és olvasókönyvek az I—VI. o. sz.); **Varga Endre** (Abcés könyv és magyar nyelvtan a II—VI. o. sz.; Földrajz az V—VI. o. sz.; Magyarok története az V—VI. o. sz.; Természettan); **Tomcsányiné-Czukráz Róza** (A magyar gyermek első könyve); **Györfly János** (Falusi iskolák tan- és olvasókönyve); **Mártonffy M.—Gokler A.** (Magyar nyelvgyakorló és olvasókönyv a III—VI. o. sz.); **Almássy J.** (Magyar nyelvgyakorlatok példáiára a

II—VI. o. sz.); **Faludi (Fuchs) János** (Számvetési gyakorlókönyv a II—IV. o. sz.); **Lengyel J.—Schwetz Vilmos** (Számvetési feladattár a II—VI. o. sz.); **Mártonffy M.—Asztalos Gyula** (Földrajz a IV—VI. o. sz.); **Brózik K. dr.—Schön József** (Földrajz a IV—VI. o. sz.); **Kuttner S.—Szuppán V.—Lauko A.** nyomán **Alpáry Lajos** (Első oktatás a földrajzban és Első oktatás a magyarok történelében); **Csiky Kálmán** (Magyar alkotmánytan); **Mayer Miksa** (Rövid alkotmánytan); **Báthory N.—Kneif Ödön** (Természetrajz); **Kuttner S.—Szuppán V.** (Kis természettan); és **Miklós Gyergely** (Természettan és vegytan).

Gondoskodtunk arról is, hogy a régi kiadású könyvekből továbbra is elegendő példányok álljanak rendelkezésre azon intézetek számára, melyek valamely okból még nem vezethetik, vagy vezetik be az új kiadásokat.

Ujjonnan átdolgozott tankönyveinken kívül, teljesen új könyveket is van szerencsénk bevezetés céljából ajánlani. Első rangú szakírókat sikerült megnyernünk arra a célra, hogy az új tanterv és utasításnak megfelelő tankönyveket írjanak. Azt hisszük, szívesen fogadja mindenki az igen tisztelt tanítói karban, ha oly elismert tudású szerzők könyveit ajánlhatjuk, mint **Benedek Elek—Földes Géza—Száva János** (ABC és olvasókönyvek az I—VI. o. sz.); **Kozma László—Somogyi Béla—Szöllösi Jenő—Ember János** (Irva-olvasási abc; Phonomikai abc és magyar olvasókönyvek az I—VI. o. sz.); **Hunyady Béla—Tóth Kálmán—Vargha L.** (Nyelvtani példatár a II—VI. o. sz.); **Kozma L.—Somogyi Béla—Szöllösi Jenő—Ember János** (Magyar nyelvgyakorló a II—VI. o. sz.); **Weiszely Ödön** (Magyar nyelvi gyakorlókönyv a II—VI. o. sz.); **Sziklás Adolf—Walter Károly** (Számolás a II—VI. o. sz.); **Némethy Károly dr.** (Földrajz a IV—VI. o. sz.); **Marczali Henrik—Földes Géza** (A történelem kis tükré, az V—VI. o. sz. és **Erődi Ernő** (Enekeskönyv az I—VI. o. sz.))

Talán fölösleges megemlítenünk, hogy a nyomdai kiállítás tekintetében is azok a szempontok vezéreltek bennünket, melyek előbbi kiadványainknál; t. i. tetszetős és tartós kiállítás, tiszta nyomás, olcsó ár.

Reméljük, hogy a részünkről hozott anyagi áldozatok meghozzák

nekünk azt az erkölcsi sikert, mely az igen tisztelt tanítói kar elismerésében rejlik s könyveinket továbbra is abban a szíves fogadtásban részesítik, mint eddig.

Mutatványpéldányokkal és teljes jegyzékkel szívesen szolgálunk.

LAMPEL R. könyvkereskedése
Wodianer F. és Fiai részv. társaság
Budapest, VI., Andrássy-út 21.

A „Franklin”-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda — áthatva azon intencióktól, melyeket az új miniszteri tanterv és utasítás tűzött a népnevelés fejlesztésére maga elé — aiább felsorolt ismert és jó kiadványait dolgoztatta át és bocsájotta ki új kiadásban.

A szerzőkkel karöltve igyekeztünk azon, hogy könyveink nemcsak az utasítás betűi szerint kerüljenek forgalomba, hanem megragadtunk minden eszöközt, mely a könyvek belső tartalmát vagy külső alakját értékesebbé teszi.

Az új kiadásban már megjelent népiskolai tankönyveink felsorolására szorítkozunk. Ezek: **Deme Károly** (Magyar abc és olvasókönyvek az I—VI. o. sz.); **Gyertyánffy J.—dr. Kiss Aron—Rádó Vilmos** (ABC és olvasókönyvek az I—VI. o. sz.); **Vargyas E.** (Magyar nyelvtan; Magyarok története és Természetrajz); **Mártonffy M.** (Magyar nyelvtan); **Több fővárosi tanító** (Számolókönyv a II—VI. o. sz.); **Sebestyén Gyula** (A magyar nemzet története); **Sebesztha Károly** (A magyar nemzet története); **Hajnóczy R. József dr.** (A magyar honpolgár jogainak és kötelességeinek ismertetése); **Bein Károly** (Képes természettan) és **Szankó Béla** (Daloskönyv a III—VI. o. sz.)

Úgy a felsorolt, mint egyéb kiadványainkból mutatvány-példányokat igen szívesen küldünk.

Végül megemlítiük még, hogy azon könyveink, melyek a most megjelent miniszteri utasításnak előző kiadásaikban is megfelelőek, továbbra is kaphatók. Úgyiszentén ajánljuk azon tankönyvkiadványainkat is, melyek új kiadásban nem jelentek meg ugyan, de a miniszteri rendelet értelmében használhatók mindaddig, míg ezeket helyettesítő vagy pótló más könyv meg nem jelent.

Franklin-Társulat
magyar irodalmi intézet és könyvnyomda
Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

CIMBALMOK

egyjebb szabádmá-
zói acél-belső szerke-
zettel, melynek hangját,
hangtartását más gyár-
mány meg sem közelít-
heti. Legnépszerűbbeni
jótállással, részletes
tárra le kaphatók. Har-
monium, háti-orgonák
szegediek, harmonikák,
kavicsok, húgák stb.
Külön hurok javítások
olcsón és jól. Számos
kifirtetés a kiváló, leg-
jobb munkáért. Tömeg-
es készítése folyton le-
olcsóbb árak.

Arjegykeket kívánatra
ingyen küld

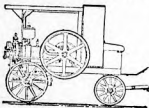

Mogyoróssy Gyula

magyar kir. szabad. hangszergyára
BUDAPEST, VIII. KE FIIHÉI UT 21.

Tanítók és tanítvánokok
10% engedmény

Motorvevők figyelmébe!

112 újítá tkinntett
enzimotorok és motor-
cséplékeszletek

szadassági és ipari célra.
Legkiválóbb gyártmány.
Legelőőbb árak 7-8
évi részletfizetéssel. Jót-
állással beszerelhetők.

Kálaly motortelepén.

Budapest, VI. Nagymező-utca 37/a.
Tessék árlapot kérni.

5 forintért

széküld után-
vétel egy mar-
dék 3 mtr. egy férfilyőnyre finom fekete.
sötétké vagy barna posztót v. kamgarnát
Orsz. Posztókv. Ártúház, Bpest, Rottenbiller-u. 4/B

Bármely szakmából való ügynökök,

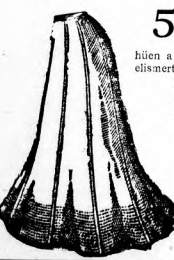
kiak az összes törvényileg megengedett sorsjegyek és állam-
papirok eladásával foglalkozni akarnak, legelőnyösebb le tétel-
ek melletti jutalmak biztos keretesez az **Bank és pénzváltó**
részvénytársaságnál Budapest, VIII., József-körút 16.

Soványtság

Az egyedül eredményt kísérő szer a dr. William Hartley
tanár amerikai orvostud. Soványok, túrsúlyos, lelt tes-
tádomokt nyerneik, hólygek remek kelet, 6 hét alatt 20 kilo
gyarapodást ér el. Vérszegénység, idegesség, éjszakai ellen
és gyomorajásoknak nélkülözhetetlen szer. Kétfélette: **Chicago,**
Berlin, London és Hamburgban. Készítmények min-
den országban. Aza dobozokban használati utasítással

1 forint 10 kr. Főárktár:

Balázs L. Mór, Budapest,
VI., Podmanicky-utca 61., II. em. 20.

5 korona

hien a kép szerint készült,
elismert legjobb szabásu, si-
keres strapa

alj

világos. Közép és sö-
tétzárkie sugar
Lodenből

Ugyanezen fagon
ál más színben pl.
fekete, Tegethbl,
kék, sárga, barna stb.
színekben, prima tr-
róli Lodenből vagy
angol rula ketnehől
szürke vagy drapp
színeben szolid min-
tá mintázatalt

„Antukka“-fagon.

6 korona. Minden darab külön az elírt mérték
szerint, a céggel megcsokkolt figye-
lammal és izléssel lesz elkészítve.

„Zur Schossenfabrik“ Weller,

Bécs, Neulerchenfelderstrasse 2,
Magyar levelezés, Magyar levelezés,

Ocularium
BUDAPEST, KOSSUTH LAJOS-U. 13.
Telefon 36-28. Főlemelet.
Megfelelő szemüvegek
ingyenes
orvosi rendelése naponta 9 órától 7 óráig
MÁTIKUS dr. az vezetésé alatt. — Szemüve-
gek és orrcsapatékok 3 koronától feljebb.

SCHLESINGER VILMOS
KÖNYVNYOMDÁJA
BUDAPEST, V., HONVÉD-U. 2.
Elvállal mindennemű nyomtatványok,
üzleti-könyveket, Arjegykeket készíteset.
Diszes kivitel, Pontos, készválas.

„Tanító és tanítvány“
Irtá: Elek Gyula áll. elemi isk. igazgató-
A második bővített kiadás most jelent meg.
E munkának második kiadását is a saját igen
kedvezően fogadta. Az E. M. K. E. igazgató
választánya iskolái és óvodái részére megrendelte.
A közöszwári állami tanítóképző intézet tanári kara
dítal a névrendek részére kötelező és ajánlott
olvasmányul lett felvéve: az Erdélyi ev. ref.
egyház Igazgató tanácsa az ev. ref. iskoláskörnek,
a kollegiumi elemi iskolák igazgatóinak és nép-
iskolák tanítóinak mint hasznos nevelési munkát
figyelmébe ajánlotta.
Ezek bitorítanak fel minket arra, hogy erre a
námikra becses figyelmüket felhívjuk, annak
szives megrendelését mély tisztelettel kérjük.
(A könyv ára 1 korona.)

LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodlaner F. és Fial) részv. társ.
Budapest, VI., Andrassy-út 21. sz.

5 koronáért
kúldök 4 és fél kilo (elt.
20 drb.) kevesse megé-
rült finom enyhe
piperezapant
húsos, liboneti, orgona,
libolya, rezedra, jázmin és
gyöngyvirágból” szépen
összeváogatva. A pénz-
előzetes megküldése ese-
tlen vagy társattal küldi.
Auffenberg József
BUDAPEST,
VIII., Bezeredy-utca 3/c.

Pénzkölcsön
házakra, telkekre, földbir-
tokokra első második és
harmadik bekebelezésre is
személyhitelt
tanítók, hivatalnokok, ke-
reskedők, iparosok, tanít-
rok részére esetleg szoros
nélkül is gyorsan, olc-
son közvetít
Kreditör bankiroda
Budapest, Luther-u. 1/c.
(Valaszbélyeg)

HIRDETÉSEK
FELVÉTELENEK
A K I A D Ó-
HIVATALBAN.

Az élet megmentése és meghosszabbítása az eredeti amerikai „ELEKTROPHOR“-ral.
Villamos orvosi készülékek
magánhasználatra!!!
Villamos orvosi készülékek
Magánhasználatra!!!
Villamosság az élet!

A szenvedő, gyengélkedő és gyenge szervezettel emerség figyelmét felhívom
arra, hogy ezt a villamos készüléket használja, mert az **Elektrophor** erőt az
idegeket megmenti a várunkat elcsúsztat és érkeinket, a vér ke-
bennek minden betegségtől. — **Borg** dr. tanár, a párisi egyetem orvosi
fakultásának tagja, az „Elektrophor“-ról a következőket nyilatkozott: „Nem-
legálabb is enyhítettek ezek meg ezer olyan esetben Elektrophorral, a melyben
fájdalmasan és időhosszra csúszott mondotti, hanem idegbetegségek, fejfájás, köhög-
és, álmatlanság, hipochondriákus állapotban levekél. de különösen szék-
rekedésben és aranyérbén szenvedők bájja ellen alkalmazva, egyénehány nap
Fájdalmas nő betegségeiben szenvedők majdnem biztos enyhülést és gyógyu-
lást nyerneik. Áldott állapotban levő nők sikerrel használhatják.

Nem romlik! Örökké éltart!
Egy teljes kis készülék ára 20 K. | Egy teljes nagy készülék ára 30 K
Gyenge szervezettel részére. Kültl betegségek gyógyítására.
A pénz előleges beküldése vagy utánvétel mellett szállítja:
AUFFENBERG JÓZSEF, VIII., Bezeredy-utca 3/a.

BODNÁR BÉLA préparator és tanszerkészítő-inté-
zete, Budapest, VIII., József-körút 9. szám és
Rökk Szilárd-utca 8. sz.
Iskolai muzzeumok berendezését, valamint említsők, madarak
preparálásit, szeszékeszítésit összejuttatást ehváltit a minden e
szakmába vagy munkát előtag. Nagyobb rendeléseknél több
havi hitel. Tanár és tanító uraknak kedvezményben.
Arjegykeket ingyen és barmtenve.

Sándor Ignác
butorraktára és kárpitos-műhelye kiváló
jó minőségű asztalos és kárpított
BUTOROKAT
szállít készpénzért valamint
részletfizetésre
Budapest, VII., Wesselenyi-utca 45.
(Érszék-körúti sarokház)
Arjegykeket 60 fill. bélyeg előzetes beküldése mell. barm. kördék.

190
hogy
— ne
dühön
év ala
a tanít
gal ki
pedig
tött a
hogy
követ
vezték
mint c
firtos
igazai
tam a
ját és
fiút, k
300 fi
Sajtóp
módon
tekint
tam a
mond
ban, k
t é r e
gos ke
köz ne
kineve
gunkn
zékli t
lamente
berék
ott vo
emlén
hol s
zatos
díszta

neni
Eze
— va
hogy
a lap
ke z o
győző
művel
től, a
frázis
mánya
nitósá

Mi
Az
mege
ségén
való
és h
a nép
gett.
elnök
és ké
Ugy
Féret
gyítás
az új
bücső
jogos
bizor
A
minis
kivál
lálta
1. a
hogy
2. a
ségi t

sőt — a királyé kivételével — sürgette, noha Polónyi által kijelentette volt, hogy llycsmürről szó sem lehet. Tehát a függetlenségi párt is „dúsan osztogatta a javadalmakat azok számára, kik a hatalmat támogatják,” vagy magyarul, akik a mandátumszerzésben és biztosításban hathatósan közreműködni képesek.

Harmadszor: A függetlenségi párt most uraloma jutván, az ezen pártból kikérült közoktatásügyi miniszter a tanítók helyzetének gyökeres javítását szöbe sem hozza, hanem igenis beszél becsületbeli nemzeti adósságról, mely a lehetőség szerint fog törlesztetni, beszél az „anyagi föltételek fokozatos létesítéséről” és beszél a nagy akadályról, a kritikikus pénzügyminiszterről. Tehát míg 13 év előtt a 600 fős minimum „valóságos alalmiszna” volt a függetlenségi párt szemében és a tanítók helyzetének gyökeres javítása sürögébbnek tekintetett minden más existencia helyzetének javításánál: addig ma, midőn a többi existenciák már jelentékeny javításban részesültek, a függetlenségi pártból való miniszter nem siet kijelenteni, hogy a tanítók alalmisznaszerű könyörgését mihamarább teljesíteni fogja, hanem lehetőségtől, fokozatos ságról, kritikikus pénzügyminiszterrel beszél. Persze ezeket a keserű pirulákat jól körülukrozza egy halom olcsó frázissal és a tanítóság — taponok!

Már most az előzményekből levonhatjuk a következtetést rideg kiméltelenséggel, frázis nélkül:

Akkor a függetlenségi párt abban a hitben volt, hogy hatalma egy hamar úgy sem juthat és így felelősség nélkül ígérhet a tanítóságnak minden szepet és jót. A tanítóság a maszagot bevette és — beszél lelki vonzalmá szerint is — nagyobb részt a függetlenségi pártköz csatlakozott, kivéve magát sokszor annyira károsodásnak és üldözöttségnek és nagy mértékben hozzájárulva a függetlenségi párt győzelméhez.

Most pedig, hogy a függetlenségi párt kormányra jutott, a tanítóknak tett ígéretek el vannak felelvé, el vannak tetve. A függetlenségi párt a tanítósággal szemben azóta sem tartotta meg, amit ígért, mert igenis 13 év alatt megszavazott egy csomó fizetés javítását, segített az ország pénzéből „dúsan hatalmat támogatni” azok számára, kik a hatalmat támogatták”, míg a tanítóságról szöpen megfeledeztek. A függetlenségi közoktatásügyi miniszter szavai szerint pedig a tanítóság ezután sem számítanak helyzetének gyökeres javítására, sőt még csak szerény kérelmének teljesítésére sem.

A tanítóság most még taponok. De majd kinyitlik a szemé és be fogja látni, hogy föltétele hiába keresi érdemeinek kézzelfogható elismerését, munkájának tisztességes díjazását; be fogja látni, hogy ezt lefeleli kell keresnie, a népnél, amelynek a tanító föltételek van és amely ezt a munkát kész lesz érkölcsei és anyagi elismerésben részesíteni.

Ki az, akit mindig becsapnak? A tanító!

És ki az, aki még mindig hisz? A tanító!

Szemle.

Személyes ügyben.

A „Függ. Magy.” c. lapnak Sassi Nagy Lajos úr egy nyomorúságos vasárnapi tanügyi mellékletet tákol össze, melynek az a célja, hogy a tanítóságot beterelje az előföltétli akolba. Azonban Sassi úr haszntalan erőlködött, haszntalan akarta a tanítóságot egy csomó „nagynevű” munkatársal eszeldíteni, haszntalan akart világrengető „eszméivel” feltűnni, a seft nem akart sehogye menni, úgy hogy egyszer már meg is kellett szüntetni a „közoktatásügyi”-nek nevezett mellékletet, mely nem egyéb silány frázisok lerakati helyéné.

Most Sassi úr úgy akarja fölvirágoztatni a seftet, hogy egy részt a legutalatosabb nyelvyakorlatokat végezi és végezteti az új közoktatásügyi miniszter körül, másrészt meg ádáz müdühvel támad azokra, akik nem akarnak részt venni az ő bálványimádásában és akik a tanítóságot becsületlenül nyíltággal fölvilágosítják arról a szemlévesztő játékról, melyet vele a Sassi-féle frázishősök üznek. Ebből az okból tapadt neki az „Új korszak”-nak és nekem, e lap szerkesztőjének.

Két dolog fáj Sassi úrnak, vagy hasonló kaliberű munkatársának. Az egyik az, hogy én nem vagyok hajlandó Apponyit imádni, mindaddig, míg csak hangzatos frázisokat hoz közoktatásügyünknek és a tanítóságnak; és kartársaimat is övom attól a deliriumos örömmámortól, melyel a kikéftaltt tanítóvezérek el akarják altatni a tanítóság jogos és sürgős követeléseit. A másik meg az, hogy kiméltentül ostorozom azt a téves irányt, melybe a tanítói közéletet engyémélé kikiáltott vezérnek rövidlátása, hiúsága, önérdelgházzata és nagyvagyása sodorta.

E miatt való fájdalmában Sassi úr először is szörnyű nagyot akar rajtam rugni, kimondván, hogy haladó párti vagyok. Hát ez a rúgás engem nem talált el. Haladó párti nem voltam, nem vagyok és nem leszek, párt politikát ebben a lapban nem folytatom, hanem szolgálom a tanítóság igaz érdekeit, nem tekintve se jobbra, se balra. Igazán örültnék kellene lennem, ha egy gyzásosan kimult, tehát nem is létező pártot akarnék szolgálni. Félbe vaskarika! De azok, akiknek a mérhetetlen hiúságára rátapostam, a logikával nem törődnek. Ismerem őket. Calumniare audacter! . . . ez az ő elvük. Maguknak taponot szerzeni, ellenfeleiknek piszegetést . . . minden áron, még hazugság árán is: ez az ő taktikájuk és egyúttal nemes életükük.

Az már azonban igaz, hogy én a közoktatásügyi miniszterrel nem vagyok elragadtatva, mert sem ő, sem pártja 13 év óta komoly akcióit ki nem fejtett a tanítóság érdekében, sőt teljesen megfeledeztek 1893. évi fogadalmukról. (L. lapunk más helyén!) Ezért övom a tanítóságot a korai örömmámortól, a frázisokban való bizakodástól, ezért mondom, hogy meg kell várnunk a tetteket. Ezért mondom, hogy programot várunk és nem, frázisokat. Erre azért kioktat a „F. M.” bölcsé, hogy a naiv ember ön, szerkesztő uralam, hiszen a korábbi nyok programjukat a parlament előtt szökták elmondani, talán ezt ön is tudja, nem pedig a miniszteri tisztviselők előtt, akik alárendeltjei a miniszternek . . . stb.”

Tehát naiv vagyok. Seba, azért én mégis úgy tudom, hogy a miniszterek el-

mondják programbeszédjeiket választói gyűléseken, kaszinókban, pártvacsorákon, sőt miniszteriumok tisztviselői kara előtt is, melynek tagjaiban munkatársakat látnak; munkatársakat, akiket néha célszerű tájékoztatni a rájuk váró munka felől. És igenis, Apponyi is kijelentette, hogy a tanítóknak munkatársainak teljének. És igenis a tanítók előtt és a tanítógyelők előtt — akik pedig szintén alárendeltjei — már ő is nyilatkozott programjainak egyes sarkalatos pontjairól és pedig épen azokról, amelyek inkább legjobban érdekelnek.

Nevezetesen a tanítóküldöttségnek megmondta, hogy a fizetésjavítást csak fokozatosan és csak a pénzügyminiszter által megszabandó mérték szerint fogja megvalósítani és nem úgy, amit azt a függetlenségi párt 1893-ban a képviselőházban megígért: sürgősen, gyökeresen, a 600 fős minimumot csak alalmiszna-ként tekintve, minden más existencia javítását megelőzőleg!

A tanítógyelők előtt pedig kijelentette, hogy főn akarja tartani a „tanszabadság” elvét, vagyis a mai nyomorúságos felekezeti tanítóképzést és a nyomorúságos felekezeti népoktatást, roszadó iskoláktól, 150 gyermekek osztályokkal és éhező felekezeiti tanítókkal, akik alárendelt szolgálják a pappak és minden csip-csup helyi nagyságnak.

Övatosan, frázisokba burkolva mondta mindezeket a miniszter, de mondta és akit a csillagos frázisok el nem tápráztatnak, aki tud józan kritikával olvasni, akit ismeri a miniszter programjainak, akit legjobban érdekelt pontjai. Ime, te hát még sem kell várunk, míg a miniszter, úr a parlament előtt fog nyilatkozni!

De a miniszter-bálványval szemben elkövetett felelősségéről is jobban fáj a „F. M.” jeles stilszójának amit a nyelvészkező és mandátum fájdalmas tanítóvezérekől irtnak. Úgy látszik, elevenen talált ez a kegyetlen, de szükséges és halaszthatatlan kritika. Sassi úr, vagy mandátumfájdalmas munkatársai, kijelentéi ugyan, hogy ezzel az Országos Bizottságot, a tanítóságot martam meg. De ez a fogás igen ügyetlen fogás, mert az a pár ember, akit a mandátumfájdalmas urak beugrattak a mandátumkoldulásba, még nem az Országos Bizottság, az az alázatosan előszobázó deputáció — hála Istennek! — még nem a magyar tanítóság. A magyar tanítóság igenis be fogja látni, hogy igazam van, mikor azt állítom, hogy a tanítóság ne könyörögjön magának politikai szerepet azoknál, akik a tanítót még mindig csak a „töls” szerepében tudják elképzelni, hanem szeressen radikális szölyást a népnél, a néperének magánál szölygálása által. A mi érdekünk nem a züllő középsoztálytval azonos, hanem a fölfelé törő népevel.

Végeznen kellene már. De egy egészen személyes támadásra is legyen szabad még kitérnem. Azt mondja Sassi úr — vagy méltó felegyvertásra — „mikor a korrupció dühöngött, Somogyi uram hallgatott, most, amikor tisztul a levegő, most kezd kiabálni, hogy borul.” Hát midőn én e lap élére álltam, előre tudtam, hogy sok ritpök támadást kell majd elűrtőnem és föltettem magamban, hogy hidegvérrel fogodom a sértett magánérdek leppiszkosabb kitérését is. De azt nem tettem föl magamban, hogy a tények rosszkarattal, szándékos elferdítését is szölyán fogom túrni. És így konstataálnom kell a valóság érdekében,

hogy S
— ne
dühöng
év által
a tanító
alig ka
pedig é
tört ala
hogy a
követel
veztek
mint egy
írto sa
igazain
tam az
fűt, ki
300 fős
Sajtóp
módomb
tekintet
tam a
mondta
ban, ho
térén
egs kö
ezt nem
kinevez
gunkna
zéki ta
lamente
berék t
ott vo
emlénk
hol se
zatosk
díszta

nen k
— Ezel
hogy a
a lapto
kező
gyözö
múlva
től, a
frázis
mányk
nítóság

Mit
Az
megen
ségén
való
még
és H
a népe
gett.
élnök
és ké
Úgy
Feren
Btastu
az új
bicitő
jogos
bizon
A minis
kiván
lajla
1. M
hogy
2. A
ségi b

hogyan Sassi úr — vagy méltó fejeváltásra — nem mond igazat. A korrupció dühöngő hazánkban a legutóbbi 15—20 év alatt állandóan. És ezalatt az idő alatt a tanítósztrébrei hízlekedés, furfangalag kapaszkodtak fölfelé, a tanítósztrébrei értékeltelen és figyelme nem méltó alázatos petíciókat írtak, ahelyett, hogy az ország ezen pártiseregét jogos követéseinek kivívására becsületesen szervezték volna. En pedig már 1893-ban, mint egészen függő viszonyban élő 400 fős állami tanító, bátran szót emeltem igazaim érdekében, kiméltelenül megtámadtam az állampénzen föntartott Népt. Lapját és a kormányt kegyét kereső azon férfit, ki ebben a lapban lelketlen módon a 300 fős minimum mellett szállt síkra. Sajtópórt kaptam érte. És azóta is, ahol módom nyílt, mindig a kemény és mellék-teteketeket nem ismerő kritika embere voltam a tanító közéletben. Most 4 éve én mondtam először az Országos Bizottságban, hogy a tanítósztrébre a politikai téren kell érvényesítést keresnie, ha jogos követéseit diadálra akarja juttatni. De ezt nem úgy értem, hogy kormányilag kinevezett képviselőket kinyoroljunk ki magunknak, hanem úgy, hogy kemény ellen-zárt tanítóembereket segítsünk be a parlamentben. Amíg a mandátumfajdalmas strébrek tisztelettel meg nem csömörlöttem, ott voltam mindenütt, ahol szót kellett emelni a tanítósztrébre érdekében, de soha sehol semmiféle hajbököl, könyörgő, alázatoskodó, hízlelő deputációban, semmiféle díszközgyűlésben.

zetési minimum és anyagi előhaladás tekintetében az érettségi bizonyítványt alkalmazzák a tanítósztrébrekkel egyenlő elbánásban részesüljenek és az állami tanítósztrébre rangsorozatába oszthassanak be.

4. Az állami tanítók vétsenek ki a tanító nyugdíjintézet kötelezőből s mint állami tisztviselők, az állami kárpát végellátásukat is.

5. Az állami tanítók szolgálati programtikája az állami tisztviselőkével kapcsolatosan állapítsák meg, kizárva a tanítók munkálkodásából minden illetéktelen laikus tényezőt, kellő szabályozva a felügyeleti eljárás és biztosítva a politikai függetlenséget.

6. A szolgálati időbe számítassanak be a más jellegű (községi vagy felekezeti) iskolákban eltöltött összes szolgálati évek is.

7. Az állami elemi iskolai igazgató-tanítók állásukra egy próba év után kinevezessenek tiszteládjaikat illetőleg a Szélféle javaslat valóstassák meg, vagyis az egy igazgató alá tartozó osztályok száma szerint 400—600 K. állapítsák meg, mely tiszteládjaikat a nyugdíjba is beszámítsassanak.

8. Az elemi iskoláknál alkalmazott állami tanítók 10% a tiszteladeti igazgatói címen 400 K. pótké-ban részesüljön.

Egytől egy kétmilyen kívánság. Ami ebben a 8 pontban ki van jelezve, az szerény minimuma annak, ami az állami tanítókat megilleti.

szabadságnak, melyet a Magyarországi Tanítók Országos Bizottságának törvénytervezete is fönn akar tartani. Mert ez a tanszabadság az, mely lehetővé teszi, hogy ilyen tudatlan alakok a felekezeti képez-dékben, tanfelügyelői „elnézés” mellett tanítói oklevelet nyerjenek. És a tanszabadság teszi lehetővé, hogy a falusi papok és pópák rosszul képzett és éhberben nyomorgó páriákkal butították a népet és akadályozták meg a magyar kultúra fejlődését. Mert a pópának buta nép kell. Ó tudja, miért!

A bankárt kifizetik bárosággal, a vállalkozót pénzzel és érdemrenddel, a politikust hivattal, a koldust aprópénzzel, a tanítót — frázissal.

Hírek.

Tanítóképviselek. (Levél a szerkesztőhöz.) Tisztelt Szerkesztő úr! Az idvaló olvasókrólunk eddig meseltem a helytények öröndetében, azonban a bankár, a vállalkozó, a politikus, a koldus, a tanító —

„Ezek után mit mondjak még? Sassi úr — vagy méltó fejeváltásra — kijelenti, hogy a tanítósztrébre állandóan a legutóbbi 15—20 év alatt állandóan. És ezalatt az idő alatt a tanítósztrébrei hízlekedés, furfangalag kapaszkodtak fölfelé, a tanítósztrébrei értékeltelen és figyelme nem méltó alázatos petíciókat írtak, ahelyett, hogy az ország ezen pártiseregét jogos követéseinek kivívására becsületesen szervezték volna. En pedig már 1893-ban, mint egészen függő viszonyban élő 400 fős állami tanító, bátran szót emeltem igazaim érdekében, kiméltelenül megtámadtam az állampénzen föntartott Népt. Lapját és a kormányt kegyét kereső azon férfit, ki ebben a lapban lelketlen módon a 300 fős minimum mellett szállt síkra. Sajtópórt kaptam érte. És azóta is, ahol módom nyílt, mindig a kemény és mellék-teteketeket nem ismerő kritika embere voltam a tanító közéletben. Most 4 éve én mondtam először az Országos Bizottságban, hogy a tanítósztrébre a politikai téren kell érvényesítést keresnie, ha jogos követéseit diadálra akarja juttatni. De ezt nem úgy értem, hogy kormányilag kinevezett képviselőket kinyoroljunk ki magunknak, hanem úgy, hogy kemény ellen-zárt tanítóembereket segítsünk be a parlamentben. Amíg a mandátumfajdalmas strébrek tisztelettel meg nem csömörlöttem, ott voltam mindenütt, ahol szót kellett emelni a tanítósztrébre érdekében, de soha sehol semmiféle hajbököl, könyörgő, alázatoskodó, hízlelő deputációban, semmiféle díszközgyűlésben.

Éljen a tanszabadság!

Egy napilapban olvassuk a szebenbelnyesi gör. kel. tanító levelét, melyet ez a derék pedagógus a faiskolafelügyelőhöz írt avégből, hogy csinálják meg a veteményes kertje kerítését, mert a libák meg a disznók kárt tesznek a kertben, aztán az iskola melletti árkok töméssek be, mert a gyerekek belepotyognak.

Ime a levél egész terjedelmében:

„Adóügyi felülvizsgálások dacára költségvetelen Tek. kir. és járási falkola tisztelgő Ur! Tisztelattal jelentek miszerint én szeben és belnyesi gör. kel. tanító vagyok, kinek ártatlan kerítés dacára többször bíronak megcsináltatás, ábrándozó libák, disznók és mindenféle állatok lehetnek belpáni a kertben és pusztítják a mit van. Másrészt főként fiataljainkat, hogy mikor zuhatagok alkalmával menni az iskolába a tengerpartokozta, csapadai dagályai fordulunk a gyermeknek leesséi megöviására, a nagy vihar-és a gyermek meg-fallásására. Nekem járó ösztöndíjak községi 90 korona fizetés dacára a fák összpontosításának a bíronak nem akarják hazahozni. Ennélfogva most és utóljára felhívok tekintetes kir. és jár. falkola felügyelő ur általános kerítés és fizetés csináltatás valamint ábrándozó libák bejártatását a bíronak szigorúan megiltani parancsolják. hódolva tisztelva L. János gör.-kel. tanító.”

Tessék már most ezen a levelen eligazodni. És tessék elképzelni, hogy Magyarországon százával, sőt tán ezrével vannak a magyar kultúrának ilyen értejtetői! És ezt minek köszönhetjük? Nem másnak, mint az úgynevezett tanszabadságnak, mely megengedi fűnek-fának, hogy tanító képezzen és iskolát tartson fönn. Köszönhetjük annak a „tanszabadságnak”, melyet orf. Apponyi Albert — a tanfelügyelők által —

„Ezek után mit mondjak még? Sassi úr — vagy méltó fejeváltásra — kijelenti, hogy a tanítósztrébre állandóan a legutóbbi 15—20 év alatt állandóan. És ezalatt az idő alatt a tanítósztrébrei hízlekedés, furfangalag kapaszkodtak fölfelé, a tanítósztrébrei értékeltelen és figyelme nem méltó alázatos petíciókat írtak, ahelyett, hogy az ország ezen pártiseregét jogos követéseinek kivívására becsületesen szervezték volna. En pedig már 1893-ban, mint egészen függő viszonyban élő 400 fős állami tanító, bátran szót emeltem igazaim érdekében, kiméltelenül megtámadtam az állampénzen föntartott Népt. Lapját és a kormányt kegyét kereső azon férfit, ki ebben a lapban lelketlen módon a 300 fős minimum mellett szállt síkra. Sajtópórt kaptam érte. És azóta is, ahol módom nyílt, mindig a kemény és mellék-teteketeket nem ismerő kritika embere voltam a tanító közéletben. Most 4 éve én mondtam először az Országos Bizottságban, hogy a tanítósztrébre a politikai téren kell érvényesítést keresnie, ha jogos követéseit diadálra akarja juttatni. De ezt nem úgy értem, hogy kormányilag kinevezett képviselőket kinyoroljunk ki magunknak, hanem úgy, hogy kemény ellen-zárt tanítóembereket segítsünk be a parlamentben. Amíg a mandátumfajdalmas strébrek tisztelettel meg nem csömörlöttem, ott voltam mindenütt, ahol szót kellett emelni a tanítósztrébre érdekében, de soha sehol semmiféle hajbököl, könyörgő, alázatoskodó, hízlelő deputációban, semmiféle díszközgyűlésben.

„Ezek után mit mondjak még? Sassi úr — vagy méltó fejeváltásra — kijelenti, hogy a tanítósztrébre állandóan a legutóbbi 15—20 év alatt állandóan. És ezalatt az idő alatt a tanítósztrébrei hízlekedés, furfangalag kapaszkodtak fölfelé, a tanítósztrébrei értékeltelen és figyelme nem méltó alázatos petíciókat írtak, ahelyett, hogy az ország ezen pártiseregét jogos követéseinek kivívására becsületesen szervezték volna. En pedig már 1893-ban, mint egészen függő viszonyban élő 400 fős állami tanító, bátran szót emeltem igazaim érdekében, kiméltelenül megtámadtam az állampénzen föntartott Népt. Lapját és a kormányt kegyét kereső azon férfit, ki ebben a lapban lelketlen módon a 300 fős minimum mellett szállt síkra. Sajtópórt kaptam érte. És azóta is, ahol módom nyílt, mindig a kemény és mellék-teteketeket nem ismerő kritika embere voltam a tanító közéletben. Most 4 éve én mondtam először az Országos Bizottságban, hogy a tanítósztrébre a politikai téren kell érvényesítést keresnie, ha jogos követéseit diadálra akarja juttatni. De ezt nem úgy értem, hogy kormányilag kinevezett képviselőket kinyoroljunk ki magunknak, hanem úgy, hogy kemény ellen-zárt tanítóembereket segítsünk be a parlamentben. Amíg a mandátumfajdalmas strébrek tisztelettel meg nem csömörlöttem, ott voltam mindenütt, ahol szót kellett emelni a tanítósztrébre érdekében, de soha sehol semmiféle hajbököl, könyörgő, alázatoskodó, hízlelő deputációban, semmiféle díszközgyűlésben.

„Ezek után mit mondjak még? Sassi úr — vagy méltó fejeváltásra — kijelenti, hogy a tanítósztrébre állandóan a legutóbbi 15—20 év alatt állandóan. És ezalatt az idő alatt a tanítósztrébrei hízlekedés, furfangalag kapaszkodtak fölfelé, a tanítósztrébrei értékeltelen és figyelme nem méltó alázatos petíciókat írtak, ahelyett, hogy az ország ezen pártiseregét jogos követéseinek kivívására becsületesen szervezték volna. En pedig már 1893-ban, mint egészen függő viszonyban élő 400 fős állami tanító, bátran szót emeltem igazaim érdekében, kiméltelenül megtámadtam az állampénzen föntartott Népt. Lapját és a kormányt kegyét kereső azon férfit, ki ebben a lapban lelketlen módon a 300 fős minimum mellett szállt síkra. Sajtópórt kaptam érte. És azóta is, ahol módom nyílt, mindig a kemény és mellék-teteketeket nem ismerő kritika embere voltam a tanító közéletben. Most 4 éve én mondtam először az Országos Bizottságban, hogy a tanítósztrébre a politikai téren kell érvényesítést keresnie, ha jogos követéseit diadálra akarja juttatni. De ezt nem úgy értem, hogy kormányilag kinevezett képviselőket kinyoroljunk ki magunknak, hanem úgy, hogy kemény ellen-zárt tanítóembereket segítsünk be a parlamentben. Amíg a mandátumfajdalmas strébrek tisztelettel meg nem csömörlöttem, ott voltam mindenütt, ahol szót kellett emelni a tanítósztrébre érdekében, de soha sehol semmiféle hajbököl, könyörgő, alázatoskodó, hízlelő deputációban, semmiféle díszközgyűlésben.

Elképzelheti, ti Kartárs úr, mennyire rösteltem ezt a dolgot. Bújtam is mindennap az újságokat, hogy vajjon nem találhatnék-e bennök egy hivatalos tanító-képviselejt? Sajnos, haszatal volt minden buzgó kutatásom, az ismert tanítóvezérek

Mit kívánnak az állami tanítók?

Az „U. K.” múlt heti számában már megemlékeztünk az állami tanítók küldöttöskének az új közoktatásügyi miniszterrel való tisztelegéséről. A küldöttöské aztán még Molnár Viktor államtitkárnál és Halász Ferenc min. tanácsosnál, a népok. ügyosztály főnökénél, is tisztelegett. Míndkét helyen Kozma László elnök üdvöskölt a tanítósztrébre jogos óhajait és kérte azoknak hathatós támogatását. Úgy Molnár Viktor, mint Halász Ferenc biztosították a tanítósztrébre támogatásokról s mindketten kijelentették, hogy az új miniszter anyai lelkesedést és ambíciót hozott állásába, hogy a tanítósztrébre jogos reményei az ő lelkes működésével bizonylan valóra válnak.

A memorandum, melyet a küldöttöské a miniszternek átadott, az állami tanítósztrébre kívánságait az következő pontokba foglalja össze:

1. Mondassék ki törvényesen és végérvényesen, hogy az állami tanító állami tisztviselő.
2. A tanítói oklevél érvényosztatásának az érettségi biz...

ban egy napi tartásdíj 3 K, kétszemélyes szobában 2 K 40 f, a közös teremben 2 K. Az egyesült könyvtárban 2370 kötet könyv van. Tagul jelentkezők fordíljanak Lázárné Káoszner Janka pénztárhoz, Budapest, István-út 93.

Főváros.

Szűnidei gyermektelepek a főváros területén. Szomorú látvány az, mikor a szűnidei gyermektelepek számára a sok vézna, sápadt gyermek közül kiválogatják a legvéznaabbakat. Hogy iparkodik mindannyi szülő, hogy a maga kis nyápicgyerekeit bejuttassa az ígért földjére! Es milyen leverték azok a kis fiúk, lányok, akiknek számára nem jut hely! Pedig bizony ráérne ezekre is, szegénykékre, egy kis jó levegő, egy kis szabad mozgás a szűnideiben!

Nem lehetne módot találni a kisorvult gyermekek nyaralására? Azt hiszem, igen. A főváros több iskolája olyan helyen fekszik, amelynek bőven van szabad levegője, játszásra való tágas térsége, kiránduló helye. Így például az Istenhegyen, a Lipótmezőn, a Naphegyen, Kelenföldön, Rákosszalván, a Szent László-úton, a Hermina-úton, a Zúglóban, a Városmajorban, a Zuglitterben, a Hídegkúti-úton, a Budakeszi-úton stb. — Nem lehetne itt a pesti oldal belső területének poros, bűzös bérkaszáryaiban, senyvedő szegény gyermekeket a szűnideiben nyaraltatni? Talán lehetne. Az említett iskolák mindenikében egy-egy felügyelő nőt kellene alkalmazni. (2 hónap = 200 kor.) A közötti vasúttársaság (a gazdag és hatalmas!) reggel és este rendelkezésre bocsáthatna egy ilyen iskola számára 1—1 kocsi, amely a belső terület bizonyos pontjairól az ott összegyűlt gyermekeket reggel 7-kor kiszálltatná az illető iskolába, este 7-kor pedig vissza. Szabadnapos kocsivezetők 2—2 koránért elvegeznék a munkát, a kocsiszánlatdíját a milliomos társaság elengedhetné. (A vasár és ünnepnapok leszámításával 50 nap a 2 kor. = 100 kor.) A gyermekek vinének magukkal kenyert és kápnának délelőtt és délutáni uzsonnára egy-egy liter tejet (50 gyermek a 10 fillér 5 kor., 50 nap alatt 250 kor.) Délben kápnának egyszerű egészséges ebédet (egy jó nagy tányér zöld főzelék egy kis hússal, amit az iskola-szolgánál készíthet el a 16 f. = 8 kor. 50 nap alatt 400 kor.) Egy-egy ilyen telepek a fontartási költsége tehát körülbelül 1000 koronába kerülne, de a 8 hét alatt esetleg 2 csoport vehetné igénybe (mint a szűnidei gyermektelepet) és így egy gyermek 4 heti nyaralása 10 koronába kerülne. Akadna olyan is, akinek szülei ezt az összeget, vagy ennek felét, szívesen meg is fizetnék.

A gyermekek pedig reggeltől-alkonyatig a felügyelő (v. felügyelőnő) őrzete alatt játszanának, ugrándoználak a szabadban, kergetnek a tarkaszárynyú lepkét, fára másznak, virágot szednek, boldogok volnának és csak este térnének vissza a bérkaszáryák büs világába.

Lehet, hogy ez kivihetlen ábránd. De hátha nem az? Hátha meg lehetne valószínűsíteni, vagy legalább megpróbálni? Dr. Bácsy István tanácsnok úr, aki már oly sokat

tett a fővárosi gyermekekért, szaporítaná sikerült alkotásainak számát, ha ezt ezt ábrándosnak látszó tervet megvalósítaná! (R. S.)

Külföldi szemle.

□ Munkások iskolaiügyi javaslata Angliában. William Thorne képviselő a brit munkás-szakszervezetek nevében a következő iskolajavaslatot terjesztette be az alsóházban:

"1. 1907. január 1-től fogva az összes állami támogatásban részesülő elemi iskolák a kerületi és községi helyhatóságok felügyelete alá állítsanak.

2. A helyi tanügyi hatóságok felhatalmaztatnak előkészületeket tenni a magán- és felekezeti iskolák megvételére vagy kibérlésére új feltételek alatt, melyek a kultuszminiszterium jóváhagyásától függenek. Ha a helyi hatóságok és az ily iskolák vezetősége nem tudnának megegyezni, úgy a helyi hatóságoknak új iskolát kell felhatalmazni, mely esetben a felekezeti iskoláktól az állami támogatás megvonatik.

3. Az összes államilag támogatott iskolákban világi legyen a tanítás; tanítók és hivatalnokai nincsenek felekezeti vagy teológiai vizsgáknak alávetve.

4. A helyi hatóságok kötelesek közép- és szakiskolákról is gondoskodni; továbbá a tehetséges tanulókat elegendő ösztönződíjakkal támogatás, hogy az egyetem végeztéig zavartalanul folytathassák tanulmányaikat.

5. A helyi hatóságok gondoskodjanak az eszközökről, melyekkel a tanítók szakmüveltségüket tökéletesíthetik.

6. A költségeket, melyek a törvény végrehajtására szükségesek, a központi kormány fedezi.

7. Minden helyi hatóság köteles a tanulóknak legalább egyszer napjában ebéd adni.

8. Minden helyi hatóság köteles az elemi iskolákat látogatni gyermekek magasságát, súlyát, mellbőségét megállapítani és erről első jelentést még 1906. december 30. előtt a kultuszminiszterium elé terjeszteni.

9. Minden helyi hatóság alkalmazzon egy vagy több orvost, kiknek kötelességük a gyermekek megvizsgálni és a betegeket gyógykezelni."

□ Roosevelt köztársasági elnök az amerikai tanítószághoz. A „Nép-miveltetés” írja, hogy Roosevelt elnök az Egyesült-Államok tanítóinak közgyűlésén ezeket a szavakat intézte a 20.000 főnyi tanítószághoz: A tanítószághoz a maga munkájával az egész világot adósává teszi... Hogy az E. a. Egyesült-Államoknak egységes és egyformán gondolkodó lakossága van, ez jórészt a tanítók munkája és a tanítók dicsősége... Kevés olyan törekvés ismerem, amelynek nagyobb igazsága lenne, mint a népmiveltő munkának jobb díjazása és a tanítói fizetéseknek a mainál jóval magasabbra való emelése... Azt a tényt, hogy a tanító a maga életével az ifjúságnak ideális példát nyújt, annyival nagyobb szolgálatnak értekel az ország, amennyiben ezt az ideális példát nemcsak szóval hirdeti, hanem a maga életével a gyakorlati mintát meg is mutatja... Az igazi ideálok tisztelete csakis a tanítószághoz együtt munkálkodásával érhető el... Megszívleltem méltó meg: „Ne

feledjék, uraim, hogy a mindennapi életben a legnagyobb feladat teljesítése gyakran azoknak jut osztályrészül, akik a nyilvános életben nem is szerepelnek..."

□ Anthony B. Zsuzsanna halála. Az amerikai feminista mozgalom legelőrebb vezetője Rochesterben meghalt. Legutóbb az 1904-ben rendezett berlini női kongresszuson szerepelt, ahol a nyolcvannégy esztendősné matrona nagy feltűnést keltett agilis szereplésével. Anthony Zsuzsanna 15 éves korában tanítónő lett és eleinte a tanítónők anyagi s erkölcsi helyzetének javítása érdekében buzgálkodott. 1848-ban volt a híres seneca-falui gyűlés, amelyen első ízben követelték politikai jogokat a nők részére. Ennek a gyűlésnek hatása alatt Anthony Zsuzsanna agitatív kezdett az emancipáció érdekében. Amikor először szónokolt nyilvános gyűlésen, lehurrogták. Az újságok megdöntötták, barátai elfordultak tőle, még a templomi szöszöketől is ellene prédikáltak. O azonban nem törődött a gúnyval és a támadásokkal, hanem fáradhatatlanul folytatta agitációját. Az Egyesült-Államokban alig van olyan város, ahol ne szónokolt volna. Fára-dozásai végül sikerrel jártak és ha a nő-emancipáció oly nagy eredményekre muthat rá Amerikában, abban bizonyára a legnagyobb része Anthony Zsuzsannának volt. Amennyire támadták és csúszolták eleinte, annyira tisztelték és becsülték később. A csodafatos asszony hetvenedik és nyolcvanadik születése napját valóságos nemzeti ünneppé ülték meg. Amikor 1904-ben a berlini nőkongresszuson járt, a kongresszust követő ünnepi fogadtatáson ezekkel az érdekes szavakkal fordult a német eszázárnőkhöz: „Az én eszázára éppen olyan jó ember, mint a mi Roosevel-tünk. Mondja meg neki, hogy adja meg a nőknek a szavazati jogot, mely isteni és emberi jog szerint épp úgy megilleti őket, mint a férfiakat. Halála az európai asszonyok között is őszinté részvételt keltett.

(N. N.)

Irodalom.

II. Pázmány Péter és II. Kossuth Lajos. A Lampel—Wodianer-cég kiadásában megjelenő „Irodalmi Értesítő” a cég kiadványait szokta megismertetni a közönséggel. Többnyire elég tárgyilagosan, kamolyan, kerülve a vásári bódítószert izetlen reklámszöveget. Ez természetes is, mert a kiadó cég maga is igen előkelő színvonalon áll, azután meg ezeket a szöveget, reklámikkéket (nyit tiktok árunk el!) maguk a szerzők szökták irni. Nincs ebben semmi elítélni való, hiszen manapság még a jó borknak is kell cégér.

Azonban a derék „Irodalmi Értesítő” legújabb számban némileg eltér tisztes hagyományaitól. Ugyanis az egyik olvasói követelést ismeretű cikkben egyebek közt ez a mondat olvassuk: „Első talán első érdeme (már mint a könyvnek) az a szépen hullámzó és tisztán csengő magyar nyelv is, melyhez hasonló szépséggel Pázmány Péter és Kossuth Lajos óta még senki sem írt.”

Hát hiszen szép dolog az önérzet, nagyon szép dolog. De nekem úgy rémlik, mintha Pázmány Péter és Kossuth Lajos óta ez

Kiadói értesítés.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter 1905. évi június hó 10-én kiadott rendeletével életbe lépő új népiskolai tanterv és utasítás szükségessége tette, hogy tankönyvkiadványaink egy részét át dolgoztassuk.

A kor követelményeit magában foglaló miniszteri utasítás és tanterv kívánásai elől nem zárkóztunk el s igyekeztünk is annak mindenben megfelelni.

A szerzők legjobb tudásukkal, bősz tapasztalataikkal vállalkoztak arra, hogy általánosan kedvelt könyveiket az utasításnak és a mai igényeknek megfelelően dolgozzák át. **Ezzel azt kívántuk elérni, hogy azon intézetek, melyek könyveink régi kiadásait használták, az új kiadást is szívesen fogadják és megtartsák.**

Tartalmuknak megfelelően változtattunk könyveink külalakján és nyomdai kiállításán is. **Szép fehér papíron, könnyen olvasható új betűkkel, tartós kötésben** állítottuk elő ezen új kiadású tankönyveinket, azonfelül számos a szöveg közé **nyomott képpel** bővítettük, melyvel szintén emelni kívántuk a könyv értékét. **A természetrajzi és földrajzi könyveket azonban kívül színes képekkel, az utóbbit még színes térképekkel** is vonzóbbá és kedvesebbé tesszük a tanuló ifjúságnak.

Minden változtatások dacára a könyvek árát nem emeltük fel. Örömrünkre szolgál minden szíves tudomására hozni a melyen tisztelt tanfői karnak s hiszünk, hogy nemcsak azon intézetek vezetői veszik ezt örvendetes tudomásul, kik e könyveinket eddig is használták, hanem az új tantervnek megfelelő **és nyomdai kiállítás tekintetében páratlan tankönyvek** bevonulnak oda is, ahol eddig valamely okból még nem voltak bevezetve.

Röviden felsoroljuk azon könyveink címeit, melyek új kiadásban már **megjelentek** és akadálytalanul használhatók:

Schön J.—Trajter K. (*Magyar nemzeti abc és olvasókönyvek az I—VI. o. sz.*); **Vargya Endre** (*Abécés könyv és magyar nyelvtan a II—VI. o. sz.*; *Földrajz az V—VI. o. sz.*; *Magyarok története az V—VI. o. sz.*; *Természettan*); **Tomcsányiné-Czukrász Róza** (*A magyar gyermek első könyve*); **Györfly János** (*Falusi iskolák tan- és olvasókönyve*); **Mártonffy M.—Gokler A.** (*Magyar nyelvgyakorló és olvasókönyv a III—VI. o. sz.*); **Almássy J.** (*Magyar nyelvgyakorlatok példalára a*

II—VI. o. sz.); **Faludi (Fuchs) János** (*Számvetési gyakorlókönyv a II—IV. o. sz.*); **Lengyel J.—Schwetz Vilmos** (*Számvetési feladattár a II—VI. o. sz.*); **Mártonffy M.—Asztalos Gyula** (*Földrajz a IV—VI. o. sz.*); **Brózik K. dr.—Schön József** (*Földrajz a IV—VI. o. sz.*); **Kuttner S.—Szuppán V.—Lauko A.** nyomán **Alpáry Lajos** (*Első oktatás a földrajzban és Első oktatás a magyarok történetében*); **Csiky Kálmán** (*Magyar alkotmánytan*); **Mayer Miksa** (*Rövid alkotmánytan*); **Báthory N.—Kneif Ödön** (*Természettan*); **Kuttner S.—Szuppán V.** (*Kis természettan*); és **Miklós Gergely** (*Természettan és vegytan*).

Gondoskodtunk arról is, hogy a régi kiadású könyvekből továbbra is elegendő példányok álljanak rendelkezésre azon intézetek számára, melyek valamely okból még nem vezethetik, vagy vezetik be az új kiadásokat.

Ujjonnan át dolgozott tankönyveinken kívül, **teljesen új könyveket** is van szerencsénk bevezetés céljából ajánlani. Első rangú szakírókat sikerült megnyernünk arra a célra, hogy az új tanterv és utasításnak megfelelő tankönyveket írjanak. Azt hiszük, szívesen fogadják mindenki az igen tisztelt tanfői karban, ha oly elismert tudású szerzők könyveit ajánlhatjuk, mint **Benedek Elek—Földes Géza—Száva János** (*ABC és olvasókönyvek az I—VI. o. sz.*); **Kozma László—Somogyi Béla—Szöllösi Jenő—Ember János** (*Ira-olvasási abc; Phonomikai abc és magyar olvasókönyvek az I—VI. o. sz.*); **Hunyady Béla—Tóth Kálmán—Vargha L.** (*Nyelvtani példatár a II—VI. o. sz.*); **Kozma L.—Somogyi Béla—Szöllösi Jenő—Ember János** (*Magyar nyelvkönyv a II—VI. o. sz.*); **Weszely Ödön** (*Magyar nyelvi gyakorlókönyv a II—VI. o. sz.*); **Sziklás Adolf—Walter Károly** (*Számítan a II—VI. o. sz.*); **Némethy Károly dr.** (*Földrajz a IV—VI. o. sz.*); **Marczali Henrik—Földes Géza** (*A történelem kis tükré, az V—VI. o. sz.* és **Erődi Ernő** (*Énekeskönyv az I—VI. o. sz.*).

Talán főlegesen megemlítenünk, hogy a nyomdai kiállítás tekintetében is azok a szempontok vezéreltek bennünket, melyek előbbi kiadványainknál; t. i. **tetszetős és tartós kiállítás, tiszta nyomás, olcsó ár.**

Reméljük, hogy a részünkről hozott anyagi áldozatok meghozzák

nekünk azt az erkölcsi sikert, mely az igen tisztelt tanfői kar elismerésében rejlik s könyveinket továbbra is abban a szíves fogadtatásban részesítik, mint eddig.

Mutatványpéldányokunk és teljes jegyzékkel szívesen szolgálunk.

LAMPEL R. könyvkereskedése
Wodianer F. és Fiai részve-társaság
Budapest, VI., Andrássy-út 21.

A „Franklin“-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda — áthatva azon intenciókat, melyeket az új miniszteri tanterv és utasítás tűzött a népevelés fejlesztésére maga elő — alább felsorolt ismert és jó kiadványait dolgoztatta át és bocsájtotta ki új kiadásban.

A szerzőkkel karöltve igyekeztünk azon, hogy könyveink **nemcsak az utasítás betűi szerint** kerüljenek forgalomba, hanem megragadtunk minden eszközt, mely a könyvek **belső tartalmát vagy külső alakját értékesebbé teszi.**

Az új kiadásban már **megjelent népiskolai tankönyveink** felsorolására szorítkoznak. Ezek: **Deme Károly** (*Magyar abc és olvasókönyvei az I—VI. o. sz.*); **Gyertyánffy J.—dr. Kiss Áron—Radó Vilmos** (*ABC és olvasókönyvek az I—VI. o. sz.*); **Vargyas E.** (*Magyar nyelvtan; Magyarok története és Természettan*); **Mártonffy M.** (*Magyar nyelvtan*); **Több fővárosi tanító** (*Számolókönyv a II—VI. o. sz.*); **Sebestény Gyula** (*A magyar nemzet története*); **Sebesztha Károly** (*A magyar nemzet története*); **Hajnóczy R. József dr.** (*A magyar honpolgár jogainak és kötelességeinek ismeretése*); **Bein Károly** (*Képes természettan*) és **Sztankó Béla** (*Dalokkönyv a III—VI. o. sz.*).

Úgy a felsorolt, mint egyéb kiadványainkból mutatvány-példányokat igen szívesen küldünk.

Végül megemlíttük még, hogy azon könyveink, melyek a most megjelent miniszteri utasításnak előző kiadásaikban is megfeleltek, továbbra is kaphatók. Úgyzintén ajánljuk azon tankönyvkiadványainkat is, melyek új kiadásban **nem jelentek meg ugyan,** de a miniszteri rendelet értelmében használhatók mindaddig, míg ezeket helyettesítő új példás más könyv meg nem jelent.

Franklin-Társulat
magyar irodalmi intézet és könyvnyomda
Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

CIMBALKOK

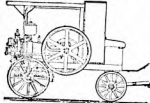
egyallo szabadalmazott acél beszo szerkezettel, melynek hangját, hangtarastat mas gyarmany meg sem közelitheti. Legszeszobbmenő jótállással részletfizetésre is kaphatók. Harmonikumok, házi-orgonák, hegedők, harmonikák, fuvolák, bőgők stb. Kétféle hurok. Javítások olcsón és jól. Számos kiténtetés a kiváló, legjobb munkáért. Tömeges készítés folytán olcsóbb árak. Árjegyzék kívánatra ingyen küld.

Mogyoróssy Gyula magyar kir. szabad. hangszergyára BUDAPEST, VIII. KE FII E I UT 21.

Tanítók és tanítónőknek 10% engedmény vagy jutalmak

Motorvevők figyelmébe!

112 díjjal kiténtezett enzimmotorok és motor-csoportok készletek

szadasági és ipari célra. Legkiténtőbb gyarmány. Legolcsóbb árak 3-5 évi részletfizetéssel jótállással beszerelhetők.

Kállay motortelepén. Budapest, VI, Nagymező-utca 37/a. Teések árlapot kért.

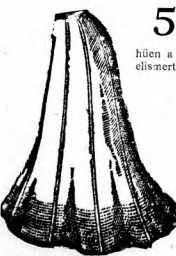
5 forintért széküld utóvételegy maradék 3 mtr. egy férőhelyre finom fekete, sötétke vagy barna posztót v. kamgarnt Orsz. Posztótv. Áruház, Bpest, Rottenbiller-u. 4/B

Bármely szakmából való ügynökök, kik az összes törvényileg megengedett sorsjegyek és állam-papírok eladásával foglalkozni akarnak, legelőnyösebb le tettek mellett juthatnak biztos keresethez a Bank és pénzváltó részvényhárszagnál Budapest, VII., József-körút 16.

Soványság

Az egyedüli eredményt kiérdem az a dr. William Hartley tanár amerikai erótoppára. Soványak tartás, szép test-tulajdonokat nyernek: helyek remek köböt, 6 hét alatt 20 kiló gyarmadást juttat. Vérszegénység, idegesség, sápkor ellen és gyomor-bajoknak nélkülözhetetlen szer. Kiténtetés: Chicago, Berlin, London és Hamburgban. Közömböletés minden országban. Ára dobozoknál használati utasítással

1 forint 10 kr. Főraktár: Balázs L. Mór, Budapest, VI., Podmaniczky-utca 61., II. em. 20.

5 korona hűen a kép szerint készült, elismert legjobb szabású, sikeres strapa alj világs. közép és sötétszínűre szűrt. Lodenből

„Antukka”-façon. 6 korona. Minden darab külön az elírt méretek szerint, a cégemmel meg szokott figyelm. és díszes lesz elkészítve.

„Zur Schossenfabrik“ Weller, Bécs, Neulerchenfelderstrasse 2. Magyar levelezés. Magyar levelezés.

Ocularium BUDAPEST, KOSSUTH LAJOS-U. 16. Telefon 36-28. Félémelet. Megfelelő szemüvegek ingyenes orvosi rendelés naponta 9 órától 7 óráig MÁRTIUS dr. az vezetés alatt. — Szemüvegek és orrszellőzők 3 koronától feljebb.

SCHLESINGER VILMOS — KÖNYVNYOMDÁJA — BUDAPEST, V., HONVÉD-U. 2. Elvállal mindennemű nyomtatványok, üzleti-könyvek, árjegyzékek készítését. Diszes kivitel, Pontos. kiszállítás.

„Tanító és tanítvány” Irta: Elek Gyula áll. elemi tsk. igazgató. A második bővített kiadás most jelen meg. E munkának második kiadását is a saját igen kedvezően fogadta. Az E. M. K. E. igazgató válaszában írókölvi és dicsőítő részre megrendelte, a közönséget állami tanítóképző intézet tanári karától a növekedék részére kötelező és ajánlott olvasmányul lett felvéve: az Erdélyi ev. ref. egyház igazgató tanácsa az ev. ref. iskolaközlök, a kollektív elemi iskolák igazgatóinak és népi-iskolák tanítóinak mint hasznos nevelési munkát figyelmébe ajánlotta. Ezek batorítanak fel minket arra, hogy erre a munkára becses figyelmüket felhívjuk, annak szives megrendelését mely tisztelettel kérjük. (A könyv ára 1 korona.)

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodlianer F. és Fial) részv. társ. Budapest, VI., Andrassy-út 21. sz.

5 koronáért küldök 6 db felkötött (kb. 30 db) kevésbé megérett finom nyhe piperezsapatot, rozs, sálicent, ergon, ibolya, rezed, jázmin és gyöngyvirágú szegő összevágva. A pénz cölötes megküldése esetén vagy utóvételezzel küldöm. Aufferberg József BUDAPEST, VIII., Bezerdy-utca 3 c.

Pénzkölcsön házakra, telkekre, földbirtokokra első második és harmadik bekebelezésre is személyhitelt tanítók, hivatalnokok, kereskedők, iparosok, tanári részre esetleg kezess nélkül is gyorsan, olcsón közvetít

Kreditör bankiroda Budapest, Luther-u. 1/c. (Valaszbőlyeg)

HIRDETÉSEK FELVETETNEK A KIADÓ-HIVATALBAN.

Az élet megújítása és meghosszabbítása az eredeti amerikai „ELEKTROPHOR“-raj. Villamosorvoskészkészítők magánhasználatára!!! Villamosorvoskészkészítők magánhasználatára!!!

Villamososság az élet! A szenvedő, gyengélkedő és gyenge szervezettel emberiség figyelmét felhívom arra, hogy ezt a villamos készületeket használja, mert az Elektrophor erő itti idegüket, megújítja a vérüket éleliti az érzékeiket és érzékeiket, a vér keringésének és idegrendszerének a szabályos működését biztosítja és megőve bennük minden betegséget. — Bourg dr. tanár, a párisi egyetem orvosi fakultásának tagja, az „Elektrophor“-ról a következőképp nyilatkozott: „Nem-legalább is enyhítettek ezer meg ezer olyan esetben Elektrophorral, a melyben az orvosok tudományá csodálat monolt, hanem idegbetegségek, fejfájás, köllék-fülgúás, álmatlanság, hipochondrikus állapotban levőknek, de különösen székrekedésben és aranybégben szenvedők baja ellen alkalmazva, egy-néhány nap Fájdalmas női betegségekben szenvedők malátnem biztos enyhülést és gyógyulást nyernek. Állott állapotban levő nők sikerrel használhatják. — Nem romlik! Örökké éltart! Egy teljes kis készületek ára 20 K. I Egy teljes nagy készületek ára 30 K Gyenge szervezettel részére. Küldt betegségek gyógyítására. A pénz előleges beküldése vagy utóvételezzel szállítja: AUFFERBERG JÓZSEF, VIII., Bezerdy-utca 3/a.

BODNAR BELA preparator és tanzerkészítő-inté-zete, Budapest, VIII., József-körút 9. szám és Rökk Szállár-utca 8. sz. Iskolák, múzeumok, barandésételek, valamint említiök, madarak, papírpárlásait, szeszkeszítékek készíltetését elvállal minden szakmába vágó munkát előlag. Nagyobb rendeléseknek több havi hitel. Tanár és tanító uraknak kedvezményben. Árjegyzék ingyen és barmtelve.

Sándor Ignác butorkraktára és kárpitos-műhelye kiváló jó minőségű asztalos és kárpított BUTOROK AT szállít készpénzért valamint részletfizetéssel Budapest, VII., Wesselényi-utca 45. (Erzsébet-körút sorokház) Árjegyzéket 60 fill. előleg előzetes beküldése mell. barm. küldők.